

Prijatelji Centra Aletti

Če želite naslednje številke lista *Prijatelji Centra Aletti* prejemati po elektronski pošti, nam, prosimo, pošljite svoj naslov na fundacija@centroaletti.com.

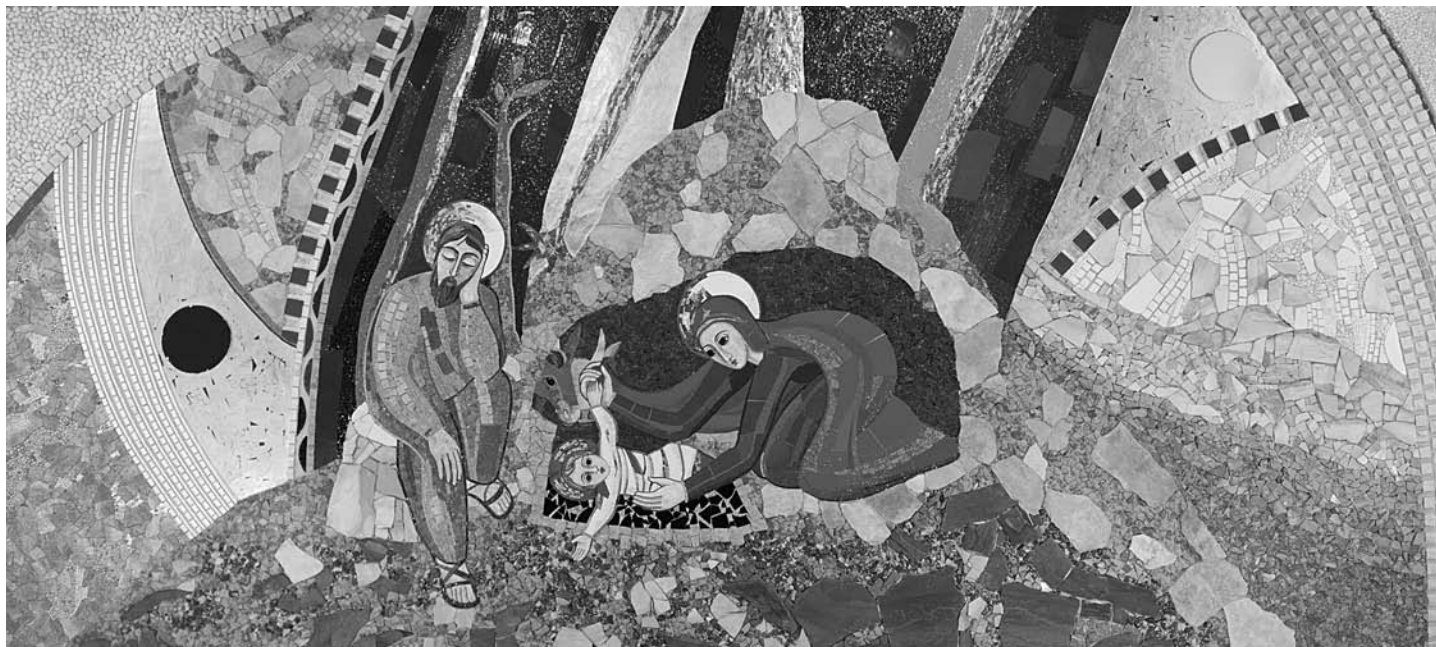
Št. 4 – Božič 2005

Dragi prijatelji!

Morda se zdi, da je v tem času zaskrbljenosti, vznemirjenosti narodov in osamljenosti ljudi, Bog odsoten. Toda Bog je Beseda, ki nas vedno nagovarja, je Dobrota, ki nam greje srce, in je Odrešenik, ki nas doseže, kjerkoli smo. Samo ljubezen ga zna pričakovati in prepoznati, samo ljubezen nas obranja čuječe in nam obenem nudi počitek. Vaše prijateljstvo nam posreduje njegovo dobroto in mi prosimo za vas, da bi ga v tem božiču prepoznali kot domačega vaši družini.

Pozdrav v Gospodu,

*p. Marko Ivan Rupnik
in ekipa Centra Aletti*

Bogoljubov božič

Bilo je na sveti večer. V samostanu je vladalo vzdušje posebne zbranosti. Zunaj je že od jutra snežilo, tako da je padlo okrog dvajset centimetrov snega. Kozmična tišina je kot bombaž objemala vso pokrajino. Opat je kot običajno le dvema ali trem velikim duhovnim očetom dovolil, da so na ta dan prejeli telefonske klice. Bil je že mrak, ko je pozvonilo v celici patra Bogoljuba. Menih je bil pri oknu in opazoval, kako tema ne more zakriti snežnih kosmičev. Ko je telefon že nekaj časa zvonil, se je stari menih obrnil, mrmraje kot ponavadi: "Naj bo blagoslovljena duša, ki kliče".

Bil je Jan s svojo družino. "Blagoslovljen sveti večer, pater Bogoljub, od vse naše družine! Pravkar smo napravili jaslice. Letos bo Jezuščka v jasli položil mali Miloš, če se mu bo le uspelo zbuditi ob polnoči." "Ja!" se je iz nekega dela stanovanja zaslišal otroški krik navdušenja. Toda Bogoljub ga je razločno slišal.

"Včeraj in danes smo ves čas po zaključenem delu namenili temu, da bi lepo pripravili jaslice in praznično uredili dom..."

Žena je dodala: "Pater, toliko smo se te spominjali. Spominjali smo se tvojih besed, trenutkov, ki smo jih preživeli skupaj. Medtem, ko smo postavljali jaslice in krasili hišo, smo se zavedli, kako je naš dom napolnjen s spomini, s pri-

sotnostjo dragih oseb, ki so v njem pustili del sebe." "Saj prav to so jaslice", je odvrnil Bogoljub. "V jaslicah je uprizorjeno vsakdanje življenje, ki ga srečno pretrese rojstvo Božjega Sina in Odrešenika ljudi. Njegova skrivnostna prisotnost, posejana po vsem svetu, vse spremeni. Mizar ne dela več tako, kot prej. Tudi kmet dela v hlevu in na polju drugače kot prej. Žene se pred trgovino pogovarjajo drugače kot prej, ker je vsa zemlja poseljena z novo lučjo.

Tudi jaz vam voščim blagoslovljen sveti večer in da bi mogli sprejeti luč, ki vstopa v vaš dom!"

(iz knjige p. Marka Ivana Rupnika: *Povesti o Bogoljubu*, ki je v pripravi pri založbi Lipa)

Praznovanje desete obletnice Ateljeja duhovne umetnosti Centra Aletti

Deset let Ateljeja duhovne umetnosti Centra Aletti – lep mejnik, veliko narejenih umetniških del, mnogo ljudi, srečanji, obilje Božje milosti, ki se je radodarno razlivala na nas. V teh dneh praznovanja – kajti zares se nam je zdelo, da je treba praznovati – so se nam v spomin vračala mnoga obličja, obličja ljudi, ki smo jih srečali, tistih, pri katerih smo v občestvu z različnimi cerkvenimi skupnostmi delali, in pri katerih smo pustili naše mozaike. Pa tudi obličja nas samih, ko si postajamo vsak dan bolj domači in se vse bolj zahvaljujemo Bogu, da lahko delamo skupaj. Na poseben način nas je spremljalo obličje papeža Janeza Pavla II.; čutimo se njegovi dolžniki, na neki način smo pravzaprav "njegovo delo". Spomin nanj nas vedno napolni s hvaležnostjo, simpatijo in odgovornostjo pri služenju Cerkvi.

Zelo smo hvaležni, da je 29. novembra, na samo obletnico ustanovitve ateljeja, kardinal Paul Poupard, predsednik Papeškega sveta za kulturo, želel v Centru Aletti darovati zahvalno mašo za teh deset let delovanja. Za teh prvih deset let! To je bilo za nas nekaj zelo dragocelega in njegova pridiga, s katero je izrazil vso svojo podporo delu ateljeja, je dejansko dokument, ki ima programsko vrednost in ki ga želimo na tem mestu povzeti, saj zelo jasno izraža pomen, namen in slog umetniškega ateljeja in samega Centra Aletti.

Atelje je kot "poganjek, ki je vzbrstel na tisočletnem deblu Cerkve, mladika, ki je pognala iz njenih korenin, ki se nikdar ne posušijo in vedno znova vzcvetijo ter obrodijo sad, razodevajoč neskončno rodovitnost Duha". Kardinal Poupard je spodbudil k "ustvarjalni uresničitvi ateljeja, o katerem je sanjal Maurice Denis, ateljeja, v katerem se dopolnjuje intelektualno raziskovanje, apostolat in praktični vidiki vsakdanjega življenja. (...) S to vašo posebno življenjsko in umetniško izkušnjo predstavljate novo mladiko, po kateri prihaja k nam povabilo k resničnemu občestvu, k edinosti (...).

Umetnost in še posebno krščanska umetnost, porojena iz ustvarjalnosti, navdihnjena z "neizmernim svetopisem-

skim besednim zakladom", kot pravi Paul Claudel, podprta z vero v molitvi in z občestvom v bratskem življenju, pripomore k večji slogi in bolj vedremu pričakanju časa pravičnosti in miru.

Molitev in poslušanje Besede, čaščenje živega Boga, ki je prisoten med nami, in sprejemanje ter ljubezen, ki jo gojimo v pripadnosti različnim verskim izročilom, nas dela za znamenje upanja, je hrepenenje po dialogu, želja, da bi bili eno okrog Kristusa Gospoda zaradi izkušnje srečanja in občestva v umetnosti in v umetniškem ustvarjanju. To je izžarevajoče sporočilo upanja, ki se razširja preko čudovitih umetniških del, ki jih je napravil Atelje duhovne umetnosti: talent, ki se hrani z duhovnim navdihom, ustvarjalnost, ki je podprta z molitvijo in z izkušnjo Boga. (...) Umetnost, ki se udejanja v ateljeju, postaja prozornost, komunikacija, beseda Lepote in Resnice, luč in razodevanje novega načina srečevanja med ljudmi, ko se skupaj postavita estetska oblika in miselno zasnovane ideje. (...) V pozornosti do drugega postane mogoče skupaj misliti, da bi spoznali in se spoznali. Edinosti namreč ne gre iskati v enoličnosti, temveč v umu ljubezni, ki zmore v posebnih kulturah in značajih različnih narodov videti pot njihovega spremenjenja. Kajti le v kolikor se izražamo z dejanji in besedami občestva, nas prepoznajo kot razodetje globokega Kristusovega telesa, ki je skrito v zgodovini in ki se razodeva svetu z različnih mest.

Sveti Duh daje, da v različnosti odmeva ubranost src in sije praznik barv. Ta center, ki ga oživlja vaša prisotnost, naj še naprej ustvarja ugodne priložnosti za srečanje in izmenjavo med Vzhodom in Zahodom, za iskanje smisla vere spričo lažnih mitov tako imenovane postmoderne kulture. V bratskem soočenju med katoliki in pravoslavni ste na razpolago s svojo usposobljenostjo, s svojim srcem in z vsem svojim življenjem. Živeti skupaj, spoznavati se, obravnavati skupne teme postaja na ta način kraljevska pot v iskanju globljega občestva med Cerkvami. To je znamenje upanja, je potrditev besed, ki jih je sveti oče Benedikt XVI. izrekel med sveto mašo ob začetku svoje papeške službe: "Cerkev je živa. In Cerkev je mlada. V sebi nosi prihodnost sveta in zato tudi vsakomur od nas kaže pot v prihodnost. Cerkev je živa in mi to vidi-

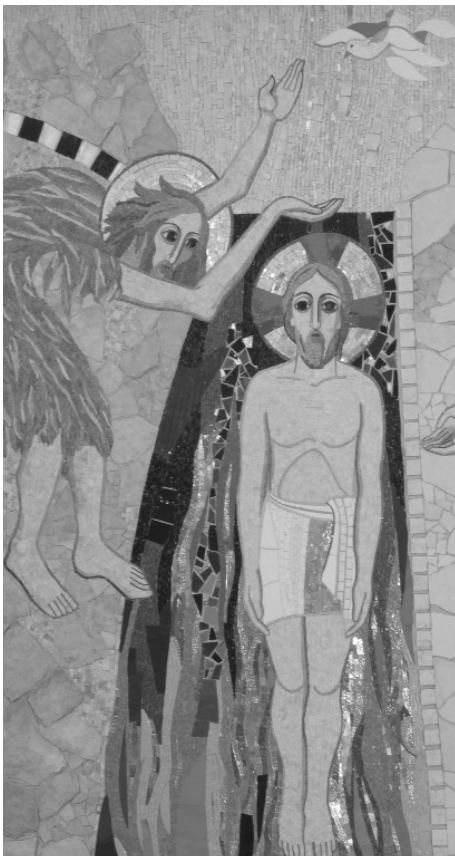
mo: okušamo radost, ki jo je Vstali obljubil svojim". (...) V srečanju med ljudmi in Cerkvami iščete navdih v različnih izročilih, pustite, da vas pred izzive postavlja tudi sodobna kultura, izražate teologijo, ki se prevaja v pastoralo, in pastoralo, ki se izraža v umetniških mojstrovinah. Zato vaše umetniško ustvarjanje na edinstven način pripomore k oblikovanju in pospeševanju natančne metodologije, tako da teologija, duhovnost, bogoslužje, kultura in umetnost predstavljajo živ organizem v srcu Kristusove Cerkve. (...) Atelje duhovne umetnosti je okolje, v katerem se umetnost in vera ne srečujeta na izumetničen način, temveč v samem umetniškem ustvarjanju, ki na teoretični in praktični ravni dela pogloblja odnos med umetnostjo in bogoslužnim prostorom. (...) Pot lepote namreč na podlagi prijetne izkušnje srečanja z lepoto, ki prebujata čudenje, lahko odpira pot iskanja Boga ter pripravi srce in um za srečanje s Kristusom, z Lepoto učlovečene Svetosti, ki jo Bog nudi ljudem za njihovo odrešenje. (...) Naj nam ta tako edinstvena izkušnja vašega Ateljeja duhovne umetnosti pomaga prav z umetniškim ustvarjanjem, ki ga navdihuje vera, slaviti neizrekljivo skrivnost Boga, kakor je čudovito povedano v božičnem hvalospjevu: On, nevidni Bog, je postal viden našim očem. Umetniška lepota prebujata notranja občutja, v tišini povzroči zamaknenje, ki vodi v zrenje skrivnosti in svoj vrh doseže v evharističnem slavju. Naj tako v naši kulturi, ki jo zaznamuje poplava pogosto banalnih in nasilnih podob, ta rodovitna zaveza med evangelijem in umetnostjo prinaša nova razodetja lepote, porojena v zrenju skrivnosti Kristusa, učlovečenega Boga, iz premišljevanja njegovih skrivnosti, iz njihovega izžarevanja v življenju Device Marije in svetnikov."

Razlogov za hvaležnost Bogu nam ne manjka, želimo si le, da bi bile naše oči vedno odprte za prepoznavanje vsega, kar je njegov dar, in da ne bi zapadli v plitvost ter mislili, da je vse samoumevno, ampak bili globoko v srcu hvaležni za številna dela, pa tudi za mnoge anjele varuhe, ki so nas v vseh teh letih varovali hudega. Praznični dan, ki ga je blagoslavljal stalen dež (spremlja nas, kamorkoli gremo!), se je končal z nizom podob, s katerimi smo se želeli tudi vizualno spomniti ljudi in narejenih mozaikov.

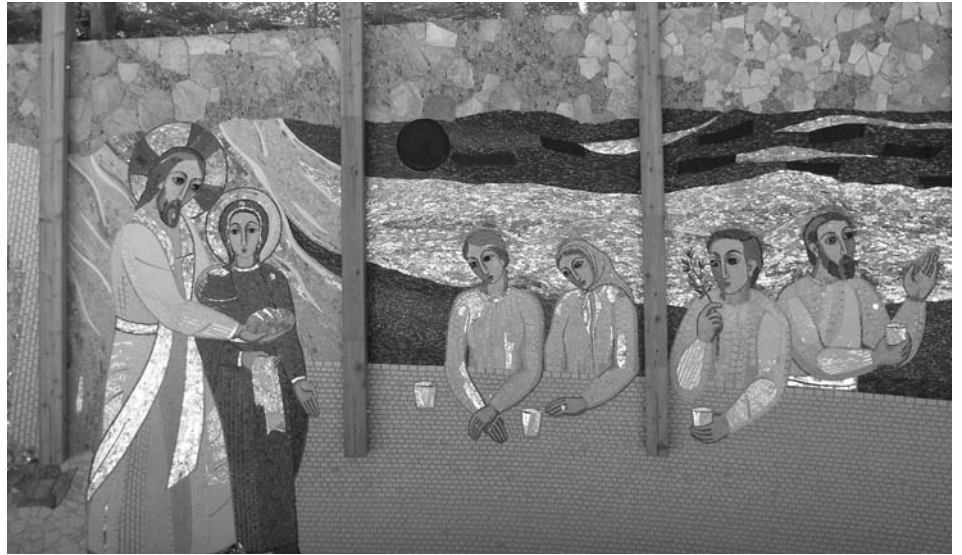
Novi mozaiki

Potem, ko je bil ob priložnosti evharističnega kongresa postavljen ogromen mozaik v cerkvi sv. Pashala v Bariju (250 m² v apsidi), je ekipa umetnikov delala še v Kočevskem Rogu, v nadškofovi kapeli v Beogradu in v zakristiji katedrale "Almudena" v Madridu.

V apsidi prezbiterija v Bariju je povzeta teologija Gospodovega dne, ki je polnost Božjega razodetja v veliki noči in ki ga Cerkev v zgodovini bogoslužno podživlja vsako nedeljo v zakramentu evharistije. Evharistija je dogodek, v katerem smo vključeni v dogodek Kalvarije, kjer je Kristus umrl, da bi nas dosegel v naši smrti in nas odrešil, ko je razodel resnično Božje obličje in pokazal, da je Bog v križanem Jezusu Kristusu vstal od mrtvih. To je jedro Gospodovega dne, ki se nam daje v Svetem Duhu in ki ga ob nedeljah doživimo kot čas velikonočnega veselja, radosti. Zato velika miza v sredini apsida, okrog katere sedijo apostoli, vsebuje tudi križanje, saj se na križu uresniči to, kar je Kristus napovedal pri zadnji večerji: popolna izročitev Boga v naše roke – resničen dotik Božje ljubezni do človeštva po Kristusovem telesu in resnična vključitev človeštva v Božjo ljubezen po Kris-

Jezusov krst – detajl mozaika v Madridu

Detajl mozaika v Kočevskem Rogu

tusovi krvi. Na ta način je poudarjena edinstvo med zadnjo večerjo in Kalvarijo ter med kruhom in Kristusovim telesom. V Bariju smo bili deležni neizmerne gostoljubnosti, ki je značilna za južno Italijo. Prišlo je do pravega kulinaričnega tekmovanja, ki mu nismo mogli ubežati, še posebno pri treh nedeljskih kosilih, ko smo bili pri sorodnikih don Dorina. Prav ta kosila so za nas predstavljala edini odmor v 20-ih dneh intenzivnega dela na 10-nadstropnem odru, za katerega se nam je na trenutke zdelo, da ga ne bomo več zapustili!

Delo v zakristiji madridske katedrale je bilo brez odra, vendar zato nič manj intenzivno (115m²). Madrid je v septembru čudovit, še posebno, če tam spoznaš ljudi, ki ti želijo pokazati najboljše, kar imajo. Za turizem seveda nismo imeli veliko časa, predvidene kratke izlete po okolici je naš "šef" kot običajno odlagal za na konec... Tisto "na koncu" pa že vemo, kako je! V zakristiji je upodobljena tema stvarjenja. Temeljni navdih je vzet pri sv. Ireneju, ki pravi, da Bog Oče ustvarja svet z dvema "rokama": s Sinom in Svetim Duhom. Tako nad vhodom lahko pod Očetovim plaščem vidimo na eni stani križanje (Sin), na drugi pa binkošti (Sveti Duh). Na strani Svetega Duha, je predstavljeno stvarjenje voda, rastlin (pšenice) in človeka. Na strani Sina (nasproti) pa je predstavljeno novo stvarjenje oz. resnična voda – krst, resnični kruh – evharistija (Emavs) in novi človek – spust v predpek, odrešenje Adama in Eve in z njima vsega človeštva. Na zadnji steni pa je upodobljen angel Božje modrosti, spomin in varuh resničnega smisla stvarstva. Kot naši bralci že vedo, je vsako novo mozaično delo lepše od prejšnjega, po-

temtakem je doslej najlepše prav tisto v Madridu, kar pa seveda ostalim nič ne odvzame. Posebna milost je tudi to, da delamo na tako različnih krajih, ki so si daleč tako prostorsko, kot pomensko. Nihče od nas ne bo mogel pozabiti vzdušja, ki je spremljalo delo v Kočevskem Rogu. Božji blagoslov je bil, da smo štiri dni lahko delali v čudovitem soncu – ki za tisti del Slovenije konec maja ni preveč običajno – na kraju, ki je sicer brez sonca popolnoma teman, česar smo se tudi mi zavedli zadnji dan, ko je, hvala Bogu, pri že skoraj dokončanem mozaiku, začelo deževati. Na generator, s katerim smo pripravljali malto, smo priključili svetilko, a kljub temu nismo mogli dobro videti, le slutili smo, kako naj nadaljujemo z delom. To je kraj, ki se resda lahko zdi grozen, pa ni: je kraj, v katerem prebiva prisotnost tega, kar se je tukaj zgodilo, kraj, ki je poln življenja tistih, ki so tu umrli. Čutili smo, da prav oni spremljajo naše delo, skupaj s tistimi, ki so neprestano, v skupinicah, z rožo ali s svečo prihajali obiskovat svoje drage pokojne. Z mozaikom smo želeli pokazati na duhovno-teološki pomen tragedije, ki se je zgodila na tem kraju. "Kajn, Baraba (sin očeta'), vsak morilec, more v svobodo Božjih otrok zaradi Kristusa (res 'Sin Očeta'), ki jemlje nase njegovo krivdo". "Kristusovim se življenje ne vzame, ker ga darujejo. Delež pri odrešenju zemlje in ljudi". Med temi besedami se odvijajo prizori mozaika: od sodnega procesa pred Pilatom s Kristusom, ki zamenja Barabo, do Barabe, ki v nebesih pristopa k mizi s tistimi, ki so bili ubiti, z njihovimi materami, vdovami... Dolgo že delamo skupaj in lepa je ugotovitev, da postaja vedno lažje tudi tedaj, ko bi lahko bilo vedno težje.

Nekateri dogodki preteklih mesecev

Tudi letos poleti (od 24. do 30. julija) je v organizaciji Centra Aletti in v sodelovanju z "Domom krščanskih srečanj" v Capiagu na severu Italije potekal simpozij, tokrat z naslovom "Evangelij in kulture: izkušnja, modrost in posredovanje. Organska vizija po stopinjah Vladimira Solovjova". Udeležilo se ga je okrog 140 ljudi z različnimi službami in odgovornostmi v Cerkvi. Simpozij je bil pravi izziv, saj smo skušali teološko refleksijo zastaviti na podlagi Solovjovove misli, obenem pa se nismo želeli ustaviti zgolj pri analizi tega ruskega misleca, temveč pristopiti k velikim temam, ki jih on obravnava, in k njegovemu načinu razmišljanja s pastoralnega stališča. Vera je priznavanje drugega na religiozen način.

Drugemu pripisovati takšno absolutnost pa je lahko tudi tvegano in zgrešeno, malikovalsko in človeka lahko pripelje do samoizničnega oziroma do usodnega soočenja z drugim. Priznavati drugega glede na njegovo zakoreninjenost v Bogu pa pomeni priznavati Boga in drugega in to je izpolnitev človeškega bitja, saj tako živimo v edinosti z Bogom in v Njem z vsem ostalim. Na podlagi teh Solovjovovih predpostavk je bila podana tema o spoznanju, o moralnem dobrem, o spreobrnjenju, o duhovnem življenju, o lepoti, o smislu ljubezni, o Cerkvi, o lažnem dobrem.

Metoda je bila enaka kot vsa leta: dve dopoldanski predavanji, osebni študij in

Patriarh Pavle in kard. Špidlík

skupni plenum. Poseben pečat so simpoziju dali tudi vsakodnevni nagovori kard. Špidlíka pri sveti maši.

Od 5. do 8. septembra je kard. Špidlík v Španiji (Santiago de Compostela) sodeloval na simpoziju o posredovanju vere, in sicer s predavanjem "Živeti in moliti". Grob svetega Jakoba in prisrčna galicijska gostoljubnost sta obilo poplačala napor sicer zelo poznih nočnih ur po španski navadi.

14. in 15. oktobra so p. Marko, p. Milan in Maria v Košicah na Slovaškem, na meji z Madžarsko in Ukrajino predavali na temo "Vzhodne Cerkve in moderna doba". Predavanja so potekala v duhovnem centru "Michail Lacko", ki ga jezuiti vodijo v sodelovanju s predvsem grško-katoliškimi laiki. Tokratno srečanje je bilo le uvod v nadaljnje sodelovanje med obema centroma.

V nedeljo, 23. oktobra, sta se kard. Špidlík in p. Marko na povabilo paroha Perana Boškovića udeležila posvetitve srbske pravoslavne cerkve sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. 28. septembra je namreč kard. Špidlík od papeževega urada za bogoslužna opravila prejel relikvije sv. Atanazija (ok. 295-373), aleksandrijskega patriarha in avtorja dela Življenje sv. Antona. Srbski patriarh Pavle, ki je sam velik častilec sv. Atanazija, se je zato prisotnosti kard. Špidlíka in seveda izročitve relikvij še posebno razveselil. Poleg patriarha so se slovesnosti udeležili še trije srbski metropolitani, Jovan, Gerasim in Lukanija, ljubljanski nadškof mons. Uran in apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello, slovenski predsednik Janez Drnovšek, ljubljanska županja in več kot 5000 vernikov. Po končanem bogoslužju se je patriarh Pavle javno zahvalil p. Špidlíku za vse, kar njegovo delo pomeni ne le za katoliško Cerkev, ampak tudi za pravoslavne Cerkve, ter mu podaril kristalno pateno in kelih, kar je zelo zgovorno znamenje ekumenskega duha. Kard. Špidlík pa je v svojem nagovoru umestil posamezne elemente iz življenja in nauka sv. Atanazija v sodobno evropsko situacijo ter poudaril, kako pomembna so tovrstna srečanja zato, da bi mogli skupaj izpolniti poslanstvo, ki ga Bog in človeštvo pričakujeta od nas kristjanov.

Tomaš Špidlík *Modra sova in druge zgodbe*

Emir Ali Kefi je najpravičnejši sodnik na vsem Vzhodu. K slavi njegove pravičnosti mu pomaga tudi modra sova, ki mu pametne napotke posreduje v zgodbah. Njenim zgodbam bodo radi prisluhnili otroci, obogatila pa bo tudi odrasle. Življenjsko modrost, ki si jo je kardinal Špidlík nabral v življenju, je strnil v to knjigo. Ilustrirano knjigo pravljic lahko za ceno 1.400 tolarjev dobite v prodajalnah z verskim tiskom ali pa naročite na telefonsko številko uprave Ognjišča 05/61-17-220 in 05/63-00-101.

etiketa
tiskarna, d.d., Žiri
— R — EPRO

*Zahvaljujemo se tiskarni Etiketa,
ki je omogočila tiskanje.*

CENTER ALETTI, VIA PAOLINA 25, 00184 ROMA, ITALIA - TEL.: (0039) 06 4824588; FAKS: (0039) 06 485876; www.centroaletti.com/slo

USTANOVA CENTER ALETTI, C. POD TIČNICO 3, 1381 RAKEK; TEL.: 031 236100; fundacija@centroaletti.com. ŠT. TRANSAKCIJSKEGA RAČUNA 24400-9004484221.

PRI MOREBITNI DONACIJI VEDNO NAPIŠITE SVOJ NASLOV.